

HOPPAS
din
FARSA
DÖR

Bengt Ohlsson

BONNIER
CARLSEN

1.

Det var Henriks bästa sommar, utan konkurrens. Han till och med sa det högt en kväll när de satt nere på stranden hela familjen, mamma och pappa och Sara och han. De var ensamma på stranden, som om den hade skapats bara för dem.

Allt var så perfekt att Henrik nästan blev lite nervös. Det var första gången de var där. En av mammas kompisar hade tipsat om den och berättat hur man cyklade dit.

Det var varmt, till och med i vattnet. De hade köpt ett stort hus på Gotland, de hade råd med det eftersom pappa hade fått ett bättre jobb, och allt var nytt och spännande. Henrik var inte ens mörkrädd i huset, trots att det låg bredvid en kyrkogård.

Vädret var fint. Men inte för fint. Lite lagom, med moln ibland.

Alla hade badat, tidigare på kvällen hade de ätit en god middag i trädgården, grillspett med majs och paprika, de hade suttit på de trivsamt flagiga utemöblerna. Ingen hade pratat särskilt mycket, men det kändes som ett bra tecken. Mamma och pappa såg på Henrik och Sara ibland, det var en särskild sorts blickar, Henrik fick för sig att de tänkte att de hade allt de önskade sig, och att de önskade att tiden skulle stanna.

Henrik tyckte inte alltid om den blicken. Ibland var mamma och pappa lyckliga över någonting som han själv inte var alls lika lycklig över, som när de åt en maträtt som han själv bara tyckte var halvgod, eller rentav äcklig, och då kände han en press på sig att njuta av maten lika mycket som de. Om han var på bra humör kunde det hända att han besvarade deras lyckliga blickar, log och gjorde tummen upp, men det kändes inte bra, för då ljög han ju, och innerst inne misstänkte han att de visste det.

När sommarlovet hade börjat och de satt på Gotlandsbåten för att vara i det nya huset på riktigt, i flera veckor, hade mamma tagit en klunk av sitt te och sagt att hon alltid hade längtat till Gotland. I hela sitt liv. Hon hade varit där ibland med sina föräldrar när hon var liten.

Varken Sara eller Henrik visste att hon hade längtat till Gotland.

– Varför har du aldrig sagt något, sa Sara.

Mamma funderade en stund.

– Vissa saker kanske man önskar sig så mycket att man inte vågar säga dem högt, sa hon.

Stranden som mammas kompis hade tipsat dem om kallades ”Hawaii”, vilket Henrik först tyckte lät löjligt, men den där kvällen förstod han helt och hållet varför den kallades så. Inte för att han hade varit på Hawaii, och han längtade inte dit heller.

På Gotlands ”Hawaii” var sanden fin och mjuk, det var långgrunt och han behövde inte vara rädd för hajar eftersom det inte fanns några i Östersjön.

Sara hade visserligen sagt att det fanns det, men det var nog bara för att hon njöt av att skrämma honom, för sen skyndade hon sig att säga att hajarna i Östersjön var sällsynta och de åt bara plankton, de hade inte ens vassa tänder, utan bara trådar som silade planktonen.

När de hade badat åt de av sin matsäck. Kex och te. Mamma och pappa drack vin.

– Det här är nog min bästa sommar någonsin, sa Henrik.

Han blev nästan förvånad av att höra sig själv säga det. Han såg ut över havet. Långt ute låg något som såg ut som en tankbåt, den hade inte rört sig på hela tiden. Vågorna

svepte in över sanden som försiktiga vattenslöjor. Det luktade tång och blöta badkläder.

Han kände hur mamma och pappa sneglade på honom. Men hans ord fick dem inte att reagera på något särskilt sätt. Han insåg hur ovanligt det var att han sa att något var bra, eller att han var lycklig, och tanken gjorde honom lite sorgsen. Han undrade varför det var så. Var han en ovanligt missnöjd människa? Det var han väl inte?

Kanske kändes det lite löjligt att säga att man var lycklig. Något som han hade blivit för stor för. Men när blir man för stor för sånt? Och varför?

Men den där kvällen på "Hawaii" landade hans ord mellan dem som något självklart. Ingen svarade honom. Inte ens Sara fick ur sig något spydigt. Det kändes som om han sa något som alla tänkte, och att det därför var onödigt att kommentera det.

Under hösten skulle han tänka på den där kvällen ibland, och varje gång han gjorde det sved det i honom.

Minnet var en plåga.

Han skulle önska att han kunde radera det, som på en dator, mata strecket bakåt på skärmen och se hur det tuggade i sig bokstav efter bokstav, och sen var det som om de aldrig hade funnits.

Under hösten skulle han tänka att det kanske var hans sista lyckliga kväll i livet. Efter den gick det bara utför.

2.

Det var en vanlig torsdag i början av september. Skolan hade börjat igen, några av klasskompisarna hade förändrats, andra var precis som vanligt. Henriks bästa kompis Johan hade varit i USA med sin familj och åkt bil tvärs igenom hela landet. Det var en resa de hade drömt om länge och sparat pengar till.

Johan hade skickat massor med bilder till Henrik, så han visste redan vad de hade sett och gjort. Varje skoldag hade Johan på sig en ny t-shirt från resan, det var tydligen något han hade samlat på, när de var i Florida hade han köpt en t-shirt som det stod "Florida" på, i New Orleans hade han köpt en som det stod "New Orleans" på, med stora eller små bokstäver, och så vidare. Några av hans

t-shirts kom från pizzerior och strandrestauranger, vilket ju inte var så mycket att skryta om, tyckte Henrik. Men det sa han förstås inte.

Han var orolig för att Johan pratade lite väl mycket om sin USA-resa. Han hade börjat märka att klasskompisarna tystnade när Johan nämnde resan, eller att de tittade på varandra och himlade med ögonen. Henrik ville inte att Johan skulle göra bort sig, och i början försökte han bryta in och prata om något annat, men då blev Johan irriterad, och då hade Henrik inget annat val än att låta honom prata på om alla vattenfall de hade sett och hur breda motorvägarna var.

Det var tydligt att Johan hade varit som i en bubbla med sin familj under resan, och han hade varit i den så länge och haft så kul i den att han inte verkade fatta att hans klasskompisar hade varit utanför bubblan, och att deras sommar hade bestått av en bilresa till något havsbad eller ett besök hos farmor på landet, eller också hade de bara varit hemma.

Under förmiddagens lektioner hade Henrik snappat upp nya, oroande tecken på att klasskompisarna började tröttna på Johans tjtande om sin USA-resa.

Konrad, som alltid var skicklig på att hitta sina klasskompisars svaga punkter, väste någonting med bred amerikansk brytning till sin bänkgranne, med precis

lagom hög röst, och alla som hörde honom fnissade.

Henrik visste vad det betydde. Alla hade börjat störa sig på Johans USA-prat, och de hade hittat en gemenskap i det. Än så länge nöjde de sig med att viska spydigheter bakom hans rygg, men det var bara en tidsfråga innan de började reta honom öppet, och då skulle det vara för sent.

Henrik måste prata med Johan, men han drog sig för det. Johan skulle skämmas när han förstod hur hans USA-prat uppfattades, och när han skämdes skulle han bli irriterad, och irritationen skulle rikta sig mot Henrik, eftersom det var han som berättade det.

Under förmiddagsrasten ska jag prata med honom, tänkte Henrik.

Men under förmiddagsrasten hände något som han inte hade räknat med. Johan hade med sig en liten studs-boll som han hade köpt på ett nöjesfält i Texas, och när man studsade den tjöt den till, med en lustig mansröst, som om det gjorde ont i den. Alla ville studsa med den, och det var så kul att ingen kom sig för att viska något hånfullt om Johan.

Under lunchrasten ska jag prata med honom, tänkte Henrik när de var tillbaka i klassrummet, då kommer jag att ha gott om tid.

Men under lunchrasten blev de utmanade på ”klass-

mästerskap” i fotboll av parallellklassen, och då var både Henrik och Johan med och spelade sig svettiga.

Okej, tänkte Henrik när han satt i klassrummet och pustade ut efter matchen, som de förlorade med 8-5, under eftermiddagsrasten måste jag göra det. Nu kan jag inte smita undan längre.

Lektionen släpade sig fram.

De hade ”tyst läsning”, men Henrik satt med boken uppslagen och tvingades börja om på samma kapitel gång på gång, eftersom han hela tiden stötte på namn som han inte kände igen. Han lyckades inte lägga dem på minnet.

Han gruvade sig för samtalet som väntade. Han kände sig som en usel kompis. Som om han själv hade varit en av dem som viskade och hånflinade bakom Johans rygg. Men det hade han ju inte. Han hade bara snappat upp det.

När det ringde ut reste han sig och kände hur hjärtat bultade i bröstet. Alla strömmade mot dörren och gick ut i kapprummet och tog sina jackor från krokarna.

Det stod tre främmande killar i kapprummet. Eller främmande var de inte, Henrik kände igen dem, men de var två år äldre och han visste inte vad de hette. De brukade hålla sig på sin våning. De hade ingenting här att göra. Killen i mitten var rödhårig och finnickig och höll sin telefon framför sig, och han såg på Henrik med ett förväntansfullt leende.

De gick fram till Henrik, som stod blick stilla och inte vågade röra sig.

Vad handlade det här om?

Den rödhåriga sträckte fram sin telefon.

– Har du sett vad de skriver om din farsa? frågade han.

Henrik tog emot telefonen. Den var varm efter den rödhårigas hand. Han tittade på skärmen. Det var en tidningssida, en rubrik med stora svarta bokstäver.

44-ÅRINGENS LYXRESA, stod det. Och en bild på Henriks pappa. Den måste ha tagits för många år sen. Hans frisyra var annorlunda, han hade slips och kostym och stod vid en krukväxt med ett glas i handen. Han sköt upp hakan och sneglade ner på fotografen, vilket fick honom att se dryg och överlägsen ut. Det var ett uttryck Henrik inte kände igen.

Under bilden stod det med fler stora bokstäver: KUNDERNAS PENGAR.

Henrik såg på den rödhåriga killen. Han förstod ingenting.

– Vad är det här? frågade han.

Den rödhåriga flinade.

– Visst är det din farsa?

– Ja.

Den rödhåriga knöt näven i triumf.

– Yes! utropade han. Jag är bara bäst.

Sen såg han på sina kompisar och sa:

– Det var efternamnet. Jag visste att jag hade sett det någonstans.

Henrik stod kvar. Det var som om han inte förstod om han hade tillåtelse att gå därifrån. Under tiden pratade den rödhåriga med sina kompisar, och Henrik insåg att han hade tagit reda på Henriks pappas efternamn, som var ganska ovanligt, och sen hade han känt igen det från skolkatalogen och förstått att Henrik måste vara släkt med ”44-aringen”. Han var väldigt nöjd över sin egen listighet.

– Vad är det som händer? viskade Johan.

Men Henrik visste inte vad han skulle svara.

Den rödhåriga hade skrutit färdigt för sina kompisar om sin listighet, och han såg på Henrik med ett snett leende.

– Så din farsa har snott en massa pengar?

– Det är klart han inte har, sa Henrik.

Hans röst lät tunn och ostadig. Den rödhårigas leende blev bredare. Han sneglade på sina kompisar.

– Nej, sa han, det är klart han inte har. Men det står så i tidningen.

Han stoppade ner sin telefon i fickan.

– Eller rättare sagt, *tidningarna*. Det står överallt.

Sen gick de, med slängiga och självklara steg, rakt igenom Henriks klasskompisar. De var huvudet högre, eller rentav ett par huvuden högre, det var som att se tre män gå över en äng med högt gräs, och Henriks klasskompisar var grässtråna som böjde sig åt sidorna.

– Vad var det de sa om din farsa? frågade Johan.

– Jag vet inte, sa Henrik.

Alla i kapprummet stirrade på honom. Det hördes ett förvirrat mumlande mellan klasskompisarna, och när Henrik sa sitt korta svar på Johans fråga var det någon som hyssjade, någon som inte ville missa ett ord.

Henrik försökte se oberörd ut när han gick mot ytterdörren, försökte till och med pressa fram ett litet leende, men det darrade i mungiporna, och benen ville knappt bära honom.

– Vad sa de? frågade någon när han gick förbi.

Men han svarade inte. Visste inte vad han skulle svara. Visste inte vart han skulle ta vägen. Bara ut på skolgården. Ut i den riktiga världen, innan han blev galen. För vad som hade hänt i kapprummet förstod han inte.

3.

Henrik gick bort till staketet och stirrade ut på gångvägen nedanför kullen. Han anade att Johan kom efter och stod bredvid honom, men han såg honom inte. Det var som om han kikade ut på världen genom ett rör.

– Du kanske borde gå hem, sa Johan.

När Henrik såg hans bekymrade ansikte började det sippra in i honom att det hade hänt något riktigt allvarligt. Att det inte bara handlade om tre stora killar som hade varit taskiga mot honom, utan om något mycket värre.

– Ja, sa Henrik.

– Gör det nu, sa Johan. Strunta i väskan, jag kan komma hem till dig med den sen.

Henrik nickade. Han visste inte ens att han hade glömt

sin väska i kapprummet. Han kastade en snabb blick över skolgården. Några klasskompisar såg åt hans håll, men de flesta hade blivit upptagna med något annat, bollar, telefoner eller kastanjer som de sparkade omkring.

Henrik följde en kastanj med blicken när den studsade över skolgården, och för en sekund glömde han allt annat och tänkte på hur härligt det var att få till en riktigt bra spark mot en kastanj och se hur den sprätte iväg, och hur man aldrig kunde veta vart den skulle ta vägen. Kanske var det just därför det var så härligt, ja, det såg nästan ut som om kastanjen själv njöt av att studsas iväg mot okända mål.

Han började gå längs staketet mot grinden, och han ansträngde sig för att se obekymrad ut, som om han inte var på väg någon särskild stans. När han gick ut genom grinden såg han åt Johans håll och nickade åt honom, och han kände en stor tacksamhet för att han hade hjälpt honom ur förlamningen och uppmanat honom att gå hem, annars hade han kunnat bli stående vid staketet hur länge som helst.

Han gick till sin cykel, låste upp den och började tram-pa hemåt. När fartvinden sköljde över ansiktet kunde han äntligen tänka klart.

Vad hade det stått i tidningen? ”44-ÅRINGENS LYX-RESA.” Vad var det för resa? Henrik kunde inte komma ihåg någon. Pappa kom hem sent ibland, och kanske